

Programmanota ter bevordering van de Vlaamse industriële energie- en klimaattransitie voor de periode 2022-2025

Presentatie parlementaire commissie
21 september 2023

AGENTSCHAP
INNOVEREN & ONDERNEMEN

1

Programmanota Klimaatsprong

Overzicht:

1. Decretale verankering
2. Lange- en middellangetermijnvisie en –doelstellingen
3. Werkingsprincipes, permanent overlegorgaan, werkgroepen en klankbordgroep
4. Operationele kortetermijndoelstellingen, prioritaire beleidsopties en acties voor de lopende regeerperiode
5. Werkgroepen en eerste thema's

AGENTSCHAP
INNOVEREN & ONDERNEMEN

2

Klimaatsprong: decretale verankering

- Opgenomen in decreet wetenschap en innovatie.
→ Creëert voorwaarden van stabiliteit en langere termijn werking.
- Bredere verankering van Moonshot-programma, dat op onderzoek focust
- Rollend systeem van programmanota's.
  - Programmanota per legislatuur, actualisatie ten laatste één jaar na begin legislatuur.
  - Rol adviesraden in decreet vastgelegd.

Lange- en middellangetermijnvisie en –doelstellingen

- Algemene doelstelling 'Klimaatsprong'
Faciliteren industriële transitie met als doelstelling een competitieve en koolstofarme/vrije Vlaamse industrie tegen 2050.
  - → *Evenwicht economische en ecologische doelstellingen.*
  - → *Beleidsdomeinoverschrijdende aanpak.*
- Zelfde doelstelling als Moonshot-programma, maar integraler opzet (niet alleen onderzoek)
- Vlaanderen: troeven om één van de belangrijkste Europese vestigingsplaatsen te blijven voor een duurzame industrie
+ opportuniteit nieuwe innovatie-excellentie cluster
- 'Maatregelen op korte termijn met doorkijk 2050'.

Lange- en middellangetermijnvisie en –doelstellingen - bis

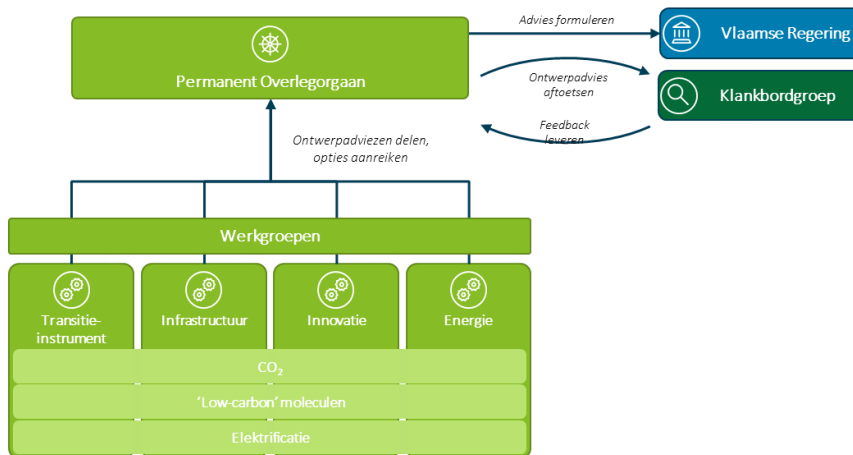
- Op basis van de conclusies en aanbevelingen van de contextanalyse voor Moonshot in opdracht van VLAIO omvat het plan van aanpak volgende vijf werkpunten:
  1. Opzetten van een beleidskader en overlegstructuur voor het industrieel transitieprogramma.
  2. Versnellen van de klimaatinnovatie in en voor de Vlaamse basisindustrie.
  3. Nu nemen van de eerste stappen voor noodzakelijke basisinfrastructuur van de toekomst.
  4. Opbouwen van de economie rond alternatieve grondstoffen, brandstoffen en circulariteit, afgestemd op de industriële transitie.
  5. Blijven garanderen van competitieve en voldoende energie

Sturing door permanent overlegorgaan

- Permanent Overlegorgaan (PO)
  - Stuert werking Klimaatsprong en adviseert de Vlaamse regering
    - O.a. Ontwerp van programmanota
  - Operationaliseert de beleidsdoelstellingen
  - Organiseert de werkgroepen met experts, die advies geven.
  - Organiseert de klankbordgroep: zo breed mogelijk gedragen plan van aanpak uitwerken.
- Samenstelling PO: stakeholders
  1. De zittende regering
  2. De relevante overheidsorganen (VLAIO, VEKA, EWI, OMG, Moonshot)
  3. De 3 federaties van de Vlaamse basisindustrieën
  4. Werkgevers en werknemers vanuit SERV

Samenwerkings- en overlegstructuur

De werking van de verschillende organen

AGENTSCHAP
INNOVEREN & ONDERNEMEN

7

Wergroepen met experts

Wergroepen algemeen

- Samenstelling bepaald door PO; gaat om experts (vaste + ad hoc opgeroepen)
- Opdracht omschreven in programmanota
- Voorstellen aan het Permanent Overlegorgaan met voor- en nadelen; WG maakt zelf geen keuzes.

Wergroepen huidige programmanota

1. Voorstellen voor nieuw transitie-instrument cfr buurlanden + methodologische ondersteuning via 'technologie-trekkers' om de transitie te faciliteren.
2. Infrastructuur: o.a. samenhangend rollend meerjarenprogramma ivm elektriciteit, gas (ihb CO₂ en H₂), haveninfrastructuur, vergunningskwesties.
3. Innovatie
  - Versterkend advies verlenen aan het Moonshot innovatieprogramma
  - Steunprogramma om kloof tss basisonderzoek en industriële toepassing te overbruggen
4. Energie: zie studie met VEKA als trekker en stuurgroep daarvan (oplevering voorzien in 2024)

AGENTSCHAP
INNOVEREN & ONDERNEMEN

8

Klankbordgroep, bredere gedragenheid

- Permanent Overlegorgaan ondersteunen om een zo breed mogelijk gedragen plan van aanpak uit te werken.
- Samenstelling PO versterken en samen volledige 'quadruple helix' representeren. (Kennisinstellingen, bedrijven, overheid, en burgerorganisaties)
- Gerichte uitnodigingen, maar in principe open gesteld voor alle geïnteresseerden.
- Mogelijkheid reactie, mogelijkheid advies bij iedere belangrijke gegroepeerde reeks van beslissingen Permanent Overlegorgaan.
  - Ook over adviezen werkgroepen

Werkgroep transitie-instrument – in voorbereiding

- Rationale transitie instrument:
Faciliteren strategisch belangrijke klimaatinvesteringen.
  - *Context klimaatprojecten: ondersteuning CAPEX + OPEX, voorwaarde economische haalbaarheid voor aantal strategisch belangrijke klimaatinvesteringen.*
  - *Initiatieven in buurlanden*
- Aanpak:
  - Bekijken van opties voor transitie-instrumenten om de transitie te financieren: internationale benchmarking en overleg (toplanden en -regio's, EC)
  - Complexe opbouw en opvolging: daarom opbouw knowhow bij Vlaamse overheid nodig.

Werkgroep transitie instrument (bis)

- Kernelementen internationale benchmarking
  - Toewijzing via biedsysteem ('Auctioning'): laagste prijs vermijden CO₂ uitstoot voor de overheid
  - Meerdere types contracten worden bekeken, meerdere uitvoeringsvormen. Bijzondere aandacht: 'Contracts for Difference'.
    - Aan de hand van CfD wordt het verschil in kosten van een duurdere 'low-carbon' technologie vs. een koolstofintensieve technologie tijdelijk gecompenseerd om de adoptie ervan te faciliteren. Het is de bedoeling dat de geldstroom daalt en eventueel zelfs omkeert wanneer de technologie rendabeler wordt.
    - Risicobeheersing: Het is belangrijk om een stabiel en voorspelbaar investeringskader te kunnen creëren voor (buitenlandse) investeerders en bedrijven.

Werkgroep innovatie – in voorbereiding

- Opzetten van een industrieel steunprogramma om de kloof tussen basisonderzoek en industriële toepassing te overbruggen
  - Hiaten van huidig pakket
- Pakket van maatregelen om de kans op slagen bij projectaanvraag Europese oproepen te verhogen.
  - Slaagkansen momenteel relatief gunstig, alle mogelijkheden voor professionalisering aanwenden.
- Versterkend advies verlenen aan het Moonshot innovatieprogramma
  - *Deze deeltaak moet nog aanvangen.*

Werkgroep infrastructuur - in voorbereiding

- Opstellen van een samenhangend rollend meerjarenprogramma met een duidelijk plan van aanpak voor infrastructuur.
  - De volgende stappen zetten in de uitvoer van het rollend meerjarenplan voor noodzakelijke basisinfrastructuur van de toekomst
  - Overzicht op alle bestaande relevante meerjarenplannen
  - Link met energiestudie 2050 (VEKA-studie zie verder)
- Blijven inzetten op snelle, efficiënte en rechtszekere vergunningsprocedures voor investerings- en infrastructuurprojecten.
  - Benchmark met topregio's.
- Status: in overleg.

Werkgroep energie

- Losse link met Klimaatsprong – apart programma
- Uitvoeren van energiestudie 2050+ die ook gevraagd was bij contextanalyse Moonshot
  - Trekker VEKA, momenteel opvolging met stuurgroep, resultaten 2024.
- Verdere acties gelinkt aan de industriële transitie opnemen om competitieve en beschikbare energie te kunnen garanderen voor de basisindustrie.